

Paul McCartney en zijn Höfner 500/1 bassen

Er is waarschijnlijk geen muzikant die zo nauw verbonden is met één instrument als Paul McCartney met zijn Höfner. Als je een foto van McCartney ziet, zal het je nooit verbazen dat hij een Höfner vast heeft. Het is bijna alsof hij er mee geboren is en dat hij er altijd was.

De levens van alle Beatles-leden zijn talloze malen uit-geplozen voor boeken, artikelen, films en tegenwoordig voor social media en internet. Er gaan ook talloze verhalen rond over Macca en zijn Höfner, die zo vaak herhaald zijn dat ze als waarheid worden gezien.

Nick Wass, voormalig marketinghoofd van Höfner en mede-auteur van hét boek over vioolbassen, vertelt ons eens en voor altijd hoe het zit.

Laten we naar de feiten kijken en die aanvullen met wat waarschijnlijk lijkt. Net als bij een biografie van bijvoorbeeld Shakespeare is het 90% aannames en 10% feiten. Ik ga alleen in op de vier bassen die hij live heeft bespeeld. Hij heeft diverse andere Höfners, maar die zitten in zijn privécollectie. Het is aan hem en niet aan mij om daarover te praten.

De vier bassen zijn de bas die hij in 1961 in Hamburg kocht, het exemplaar dat hij in '63 bestelde, de Jubilee die hij in 2012 van Höfner kreeg en de bas uit '67 die in 2016 aanschafte.

De '61 bas

In april 1961 keerden The Beatles terug in Hamburg met een vaste speelplek in de Top Ten Club van drie maanden. Lennon en Harrison speelden gitaar, McCartney piano en gitaar, Stu Sutcliffe was de bassist en Pete Best de drummer. Sutcliffe liet weten dat hij aan de kunstacademie in Hamburg wilde gaan studeren en de band wees daarop Macca aan als bassist. Hij had nu zijn eigen bas nodig en wat er toen gebeurde leverde vele mythes op.

Wat we zeker weten komt uit interviews met McCartney en van de verkoper in de winkel waar hij zijn Höfner kocht. Macca toog naar een grote, prestigieuze muziekwinkel met vijf verdiepingen in Hamburg: Steinway Musikhaus, niet ver van de Reeperbahn. Steinway maakt nog steeds piano's en destijds hadden ze eigen winkels. Ze waren Höfner-dealer, ze kenden de producten en Paul ging naar de vierde verdieping, waar de drums en gitaren waren. Hij zag, in zijn eigen woorden, een bas met een symmetrische bodyvorm, die je makkelijk omgekeerd kon bespelen zonder dat het raar leek. En hij was betaalbaar. In een interview met The Guitarist Magazine in 1993 zei hij: 'Ik kocht mijn vioolbas in de Steinway-winkel in het stadscentrum. Ik ging er heen en ik zag een bas die redelijk goedkoop was.'

McCartney vroeg verkoper Günter Höper over de bas en tijdens het gesprek (was het in het Engels of hakkend Duits?) realiseerde Höper zich dat McCartney linkshandig was. Hij bood aan een linkshandige bas te bestellen. Steinway kon dat als grote Höfner-dealer makkelijk doen. Ik wil in ieder geval een paar hardnekkige mythes ontkrachten:

McCartney zou een rechtshandige bas gekocht hebben en deze linkshandig hebben gemaakt.

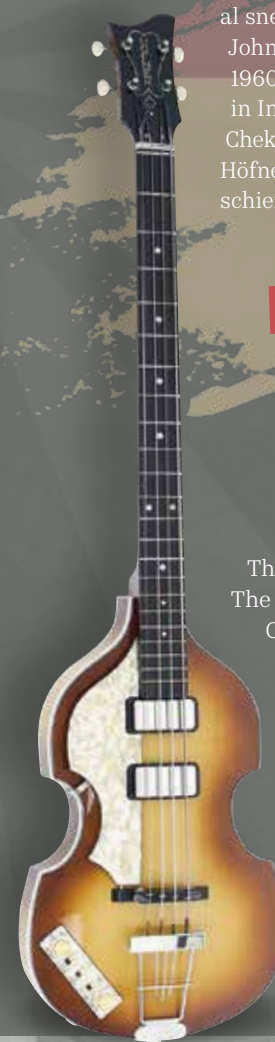
Dat kan niet zonder het hele bovenblad te vervangen.

Steinway had een linkshandige bas op voorraad en verkocht hem deze.

Er zijn geen gegevens bekend dat Höfner voor die tijd een linkshandige 500/1 heeft gebouwd. Het stond ook niet in de catalogus of prijslijst. Er zijn geen foto's van oudere linkshandige versies en het zou wel heel toevallig zijn dat Höfner er zomaar eentje bouwde en dat die toevallig bij Steinway hing toen Paul daar binnenliep.

Waarom McCartney een Höfner 500/1 bas kocht? Deze vraag intrigeert me al jaren. Ook hier is geen duidelijk antwoord op, maar er zijn speculaties. McCartney kende het merk en wist dat de kwaliteit goed was. Je zag Höfner veel in Engeland in de jaren vijftig en zestig en het was moeilijk om aan Amerikaanse instrumenten te komen. Harrison had een Höfner President gitaar die hij ruilde voor een Höfner Club 40. Lennons eerste elektrische gitaar was een Club 40 en Stu Sutcliffe gebruikte een Höfner 500/5 bas. McCartney vertelde wel dat hij deze bas wel eens omgekeerd bespeelde.

In 1960 waren The Silver Beetles (dat veranderde al snel in The Beatles) de begeleidingsband van Johnny Gentle tijdens een Schotse tour. Op 21 mei 1960 speelden ze in de Northern Meeting Ballroom in Inverness samen met Ronnie Watt and the Chekkers. Watt was de bassist en bespeelde een 1957 Höfner 500/1. Hij liet hem aan Macca zien en misschien herinnerde deze zich dat later bij Steinway?

Misschien ligt de magie in McCartney en zijn kleine Höfner en niet in wat voor plectrum of snaren hij had

The Beatles kenden Tony Sheridan en zijn band The Jets, die ook in Hamburg speelden. Bassist Colin 'Melander' Crawley had een 500/1, die McCartney gezien moet hebben. Ook dit kan zijn beslissing bepaald hebben.

Mijn goede vriend Clement Cachot-Coulom, eigenaar van Guncotton Guitars, vertelde me recentelijk dat McCartney de film *The Girl Can't Help It* uit 1956 moet hebben gezien. In deze film zie je Little Richard en zijn bassist gebruikte een Gibson EBI. Ook dat is een vioolvormige bas, hoewel deze behoorlijk anders is dan een Höfner. Macca

was een groot fan van Little Richard en misschien startte hier de liefde voor de vorm?

Het kan simpeler zijn. Misschien zag hij de bas, vond hij hem mooi en lekker spelen en kocht hij hem omdat hij het zich kon veroorloven.

Tot oktober '63 speelde Macca honderden optredens met de bas en hij maakte talloze opnames, waaronder de eerste twee albums van The Beatles en vele singles. De bas werd intensief gebruikt en zomer '63 was het duidelijk dat de bas wat reparaties nodig had. En niet eens veel, als je bedenkt hoe vaak de bas gebruikt is en hoe vaak de bas in en uit busjes geladen moet zijn. De ring rondom het halselement was gebroken en was vastgemaakt met zwart tape, waarschijnlijk door roadie Mal Evans, om de bas bespeelbaar te houden. In de zomer van 1963 werd er een nieuwe bas besteld en de '61 werd een back-upbas.

Keri Butcher - Hard Rock Shoatz

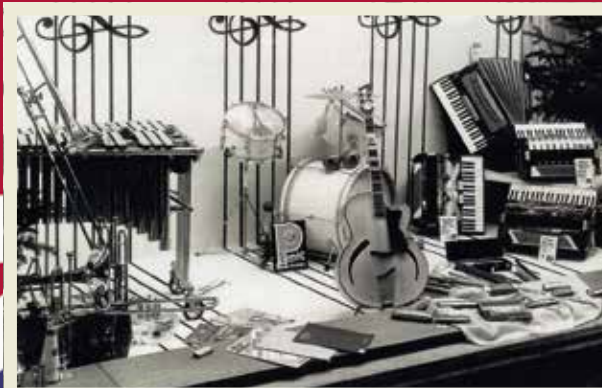
Keri Butcher - Hard Rock Shoatz

In voorjaar 1964 is de '61 naar de Londense muziekwinkel Sound City gestuurd voor onderhoud en reparatie. Wat exact de wensen waren en wie het heeft geregeld is onbekend, maar de bas werd daar behoorlijk aangepast. Naast een nieuwe laklaag (mogelijk uitgevoerd door Burns) in een driedelige, donkere polyester sunburst, werden de beide elementen in een enkele, grote en waarschijnlijk houten behuizing geplaatst. De originele 'tea cup'-knoppen werden vervangen door wat radioknoppen lijken. Waarom de aanpassingen zo drastisch waren is onbekend, zeker omdat de bas gewoon een goede afstel- en schoonmaakbeurt nodig had. De gebroken elementring had vervangen kunnen worden.

De '61 als back-upbas is op veel foto's te zien, vaak naast het podium. Misschien dat Paul hem live soms gebruikte vanwege een gebroken snaar op de '63, maar we gaan er vanuit dat hij tot '68 niet meer gebruikt is voor opnames. Paul bespeelde de bas in 1968 in het promotiefilmpje van Revolution en mogelijk ook op de versie van dat nummer op de White Album, terwijl zijn Rickenbacker 4001 werd gebruikt voor de singleversie. In januari 1969 begonnen The Beatles met het filmen voor de Get Back/Let It Be-sessies in de Twickenham studio's. De '61 en '63 worden in de film duidelijk door McCartney gebruikt, hoewel het twijfelachtig is dat de '61 gebruikt is voor het Let It Be-album. Het filmen ging verder in de kelder van het Apple-kantoor in Londen op 21 januari, maar daarbij is de '61 niet te zien.

Steinway & Sons

In de periode na de sessies verdween de '61 en werd waarschijnlijk gestolen. Het probleem was dat niemand precies wist waar de bas was en wat er mee gebeurd is. Er zijn allerlei theorieën en beweringen, maar de bas is nog steeds niet boven water. Er zijn twee mogelijkheden. Of de bas werd bewaard in de vaste opslagplaats van de band in Abbey Road en werd daar gestolen of de bas werd meegenomen uit de kelder van Apple. Ik heb veel contact gehad met een persoon die daar in de vroege jaren zeventig werkte en hij meldt dat er zeker Beatles-spullen in de kelder lagen. Het was bij Apple nogal chaotisch en er liepen elke dag veel mensen in en uit. Hij vertelde dat het vaak 24/7 feest was en dat er zeker een Harrison-gitaar is gestolen uit de kelder. Dat kan het lot van de '61 zijn geweest.

Hard Rock Shatz

the Beatles Story - Liverpool

Ik neig naar de tweede variant, maar niemand is met sluitende informatie gekomen. Misschien zal het wel altijd een mysterie blijven wat er met de '61 gebeurd is.

De '63 Bas

Op een onbekende datum in 1963 (waarschijnlijk in juni) bestelde iemand een nieuwe 500/1 voor McCartney. Het is niet bekend wie en er is geen administratie bewaard gebleven. Waarschijnlijk vroeg men het aan Selmer (de Britse distributeur van Höfner) en heeft die de bas bij Höfner besteld. Selmer was destijds erg bekend, met een grote winkel in Londen. Höfner maakte hoe dan ook een bas en dit was de tweede linkshandige bas ooit, na de

'Het is de bas waarmee je McCartney verwacht te zien' Elvis Costello

'61. Höfner had de 500/1 sindsdien iets aangepast en het nieuwe model had deze veranderingen. Voor een korte tijd had de bas nu een bolle achterkant, twee stemmechanieken op één strip metaal, een tweedelige hals en een nieuw logo op de kop. Het middelement werd verplaatst naar de brug en de bas kreeg type 511 'Staple'-humbuckers.

McCartney gebruikte de bas voor het eerst in het openbaar in het Britse tv-programma Ready, Steady, Go op 4 oktober 1963, waarschijnlijk op de dag dat hij hem kreeg (tijdens het repeteren gebruikte hij de '61). Vanaf dat moment gebruikte hij de bas exclusief voor alle live-, film- en tv-optredens totdat The Beatles stopten met touren, na hun laatste concert in Candlestick Park in San Francisco op 29 augustus 1966. Hij gebruikte hem op alle opnames, totdat hij in 1965 zijn Rickenbacker 4001 kreeg, die hij voor bijna alles daarna gebruikte.

McCartney bespeelde de '63 voor het laatst bij The Beatles tijdens het beroemde rooftop-concert op 30 januari 1969, met de BASSMAN-sticker en Rotosound snaren. Hierna verdween de bas voor lange tijd in de koffer (af en toe kwam hij er nog uit) totdat Paul in 1987 het album Flowers In The Dirt opnam. Elvis Costello was betrokken bij de opnames en hij spoorde McCartney aan om de Höfner te pakken. Paul: 'Ongewoon, want ik had die bas aan de kant gezet. Ik was er overheen gegroeid. Ik pakte de bas weer en heb niet meer omgekeken. Het was goed dat Elvis me aanmoedigde de Höfner weer te pakken.' Hierna bespeelde Macca alleen deze bas tijdens concerten en hij nam er veel songs mee op. Of zoals Costello zei: 'Het is de bas waarmee je McCartney verwacht te zien.'

Vandaag de dag gebruikt hij de '63 nog steeds voor opnames en optredens. Sommigen beweren dat het een exacte kopie van zijn oude is, maar ik kan je verzekeren dat dat niet zo is. En ik ben een van de weinige mensen die aan deze bas gewerkt hebben. De bas is bijna zestig en heeft het volgehouden met alleen wat onderhoud en kleine reparaties. De '63 staat bekend als #1 bij McCartney en crew.

The "Jubilee" Bass

Op 4 juni 2012 werd er in Londen een concert georganiseerd aan het eind van The Mall, voor Buckingham Palace. Het ging om het diamanten jubileum van de Britse koningin Elizabeth en Paul was de hoofact.

Apple Films Ltd.

'Ik pakte de bas weer en heb niet meer omgekeken'

Paul McCartney

Voor een mogelijke samenwerking had Höfner twee 500/1's in de VS door Kevin Jennings met de Engelse vlag laten bespuiten. Het rood en blauw is op de bas gespoten, terwijl het wit van de Union Jack het lichte hout van de bas is. Ook de achterkant en zijkanten zijn slechts met transparante lak behandeld. Het zijn geen speciale bassen, maar normale v62/Mersey bassen met standaard onderdelen.

Eén bas werd direct naar McCartney gezonden, slechts een paar dagen voor het concert. Een verrassing, want Höfner had hem hier niks over verteld. De andere bas bleef bij Höfner, waar hij nog steeds is, hoewel hij af en toe uitgeleend wordt voor tentoonstellingen. McCartney begon het concert met zijn vertrouwde '63, maar voor het laatste nummer, Ob-La-Di, Ob-La-Da, pakte hij de nieuwe Jubilee-bas en het applaus zei genoeg. Na het concert ging hij op de foto met de koningin, terwijl hij de bas vasthield en de bas is bij hem gebleven.

De '67 Bas

Op 30 augustus hield Hillary Clinton een evenement in Jimmy Buffett's in Sagaponack, Sag Harbor, om geld in te zamelen voor haar campagne als presidentskandidaat. Tijdens het besloten evenement speelden Jimmy Buffett, Jon Bon Jovi en Paul McCartney. Paul had geen bas bij zich, maar ze vonden een linkshandige 500/1 uit '67 die ze konden lenen. Hij gebruikte de bas, die beviel en hij kocht hem als back-upbas voor optredens. In 2018 werd deze rol overgenomen door een unieke, handgebouwde 500/1 die speciaal als back-up gebouwd is. McCartney behield de '67 bas en momenteel wordt deze opgeknapt, inclusief een *neck reset*.

Ten slotte

Het is lastig om een artikel als dit te schrijven zonder diep in te gaan op details, zeker als het om de bekendste muzikant ter

wereld gaat, met een carrière van zestig jaar. Ik ben niet op alle technische details ingegaan omdat je dit allemaal makkelijk online kunt vinden. Er zijn genoeg hardcore fans die precies weten welke snaren hij in welk jaar gebruikte, door minutieus naar slechte, oude foto's te kijken.

Misschien ligt de magie in McCartney en zijn kleine Höfner en niet in wat voor plectrum of snaren hij had. Deze man kan iedere bas in de wereld kopen, maar hij kiest er voor om zijn 'goedkope' bas te bespelen, die hij sinds 1963 heeft. En dat is best cool!

Duitsers hebben een woord voor goedkoop, "billig", maar ook voor waar voor zijn geld, "günstig". Ik denk dat Paul die dag in 1961 in Steinway een "günstige" bas zag. Want wie wil er nu een goedkope bas?

hofner.com • paulmccartney.com

Met dank aan Clement Cachot-Coulom, Keith Smith en Klaus Voormann.

Lees, luister en kijk verder op [deBassist](#) +

VIDEO McCartney in concert

SPOTIFY McCartney III

WEBSITE Basheldenblog

WEBSITE Het opnemen van McCartney III

WEBSITE Vind de gestolen bas

WEBSITE Macca's vioolbassen

www.debassist.nl